

## SELETUSKIRI

### regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Taimetervise järelevalve tasu määra kehtestamine 2025. aastaks“ eelnõu juurde

#### 1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „Taimetervise järelevalve tasu määra kehtestamine 2025. aastaks“ kehtestatakse taimekaitseaduse (edaspidi *TaimKS*) § 44<sup>1</sup> lõike 6 alusel, mille kohaselt kehtestab regionaal- ja põllumajandusminister igaks aastaks järelevalvetoimingu tegemise eest võetava järelevalvetasu määra.

Nimetatud määra rakendatakse ametliku kontrolli puhul, mida esialgu ei olnud kavas teha, kuid mis on vajalik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625<sup>1</sup> (edaspidi *ametliku kontrolli määrus*) kohase ametliku kontrolli käigus avastatud asjaomase ettevõtja rikkumise tõttu. Kontrolli tehakse selleks, et hinnata rikkumise ulatust ja mõju või teha kindlaks, kas rikkumine on kõrvaldatud. Kui tuvastatud taimetervisenõuete rikkumise tõttu on vaja teha laboratoorseid lisauuringuid, siis maksab kohustatud isik nende uuringute tegemise eest lisaks.

Määruse eelnõu rakendamine toetab „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ eesmärki „Eesti on vaba ohtlikest taimekahjustajatest“. Ametlik kontroll on tähtis lüli ohtlike taimekahjustajate leviku tõkestamises. Juba tuvastatud rikkumise puhul on oluline teha kindlaks, et rikkumine kõrvaldatakse ja edaspidi tegutsetakse nõuetekohaselt.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi taimetervise osakonna taimetervise peaspetsialist Meelis Kõiv (625 6535, [meelis.koiv@agri.ee](mailto:meelis.koiv@agri.ee)). Juriidilise ekspertiisi tegi eelnõule õigusosakonna nõunik Katrin Pööra (625 6147, [katrin.poor@agri.ee](mailto:katrin.poor@agri.ee)). Eelnõu ja seletuskirja toimetab keeleliselt sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165, [leeni.kohal@agri.ee](mailto:leeni.kohal@agri.ee)).

#### 2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Taimetervise järelevalve tasu (edaspidi *järelevalvetasu*) TaimKS-i tähenduses on ametliku kontrolli määruse artikli 79 lõike 1 ja artikli 79 lõike 2 punktis c nimetatud juhtudel teatamis- või loakohustusega ettevõtja tegevuse ja taime, taimse saaduse või muu objekti nõuetekohasuse hindamisega seotud ametliku kontrolli ja muu ametliku toimingu (edaspidi *järelevalvetoiming*) tegemise eest tasutav summa.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ([EL](#) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 095, 07.04.2017, lk 1–142)

Ametliku kontrolli määruse artikli 79 lõike 2 punktis c sätestatud juhtudel maksab kohustatud isik järelevalvetoimingu tegemise eest järelevalvetasu TaimKS-i § 44<sup>1</sup> lõike 6 alusel kehtestatud määras. Järelevalvetasu maksmiseks kohustatud isik on taimetervise registrisse kantud isik, kelle suhtes on Põllumajandus- ja Toiduamet (edaspidi *PTA*) teinud ametlikku kontrolli, mida esialgu ei olnud kavas teha, kuid mis on vajalik ametliku kontrolli määruse kohase ametliku kontrolli käigus avastatud asjaomase ettevõtja rikkumise tõttu. Kontrolli tehakse selleks, et hinnata rikkumise ulatust ja mõju või teha kindlaks, kas rikkumine on kõrvaldatud. Järelevalvetasu tuleb maksta iga järelevalvetoimingu tegemise eest. Kui rikkumise korral tekib vajadus hinnata selle ulatust ja mõju või kui rikkumise kõrvaldamise kindlakstegemiseks on vaja teha mitmepäevane järelevalvetoiming, arvestatakse järelevalvetasu iga järelevalvetoimingu eest eraldi.

Järelevalvetasu määra arvutamisel lähtutakse ametliku kontrolli määruse artiklist 82, mille kohaselt kasutatakse lõivude ja tasude kehtestamisel ühte kahest sama artikli lõikes 1 nimetatud arvutusmeetodist või nende kombinatsiooni. Kõnealusel juhul on valitud kahe arvutusmeetodi kombinatsioon, mille puhul arvutatakse järelevalvetasu määr kindla summana. See summa sõltub PTA ametliku kontrolliga seotud kogukuludest (ametniku töötasu ja sellelt makstavad maksud, sõidukulu) teatud ajavahemikul (nagu on kirjeldatud esimeses meetodis), kuid seda kohaldatakse vaid nende ettevõtjate suhtes, kes on ametlikus kontrollis osalenud (teise meetodi järgi). Põhjusel, et järelkontroll on vajalik ametliku kontrolli käigus avastatud rikkumiste tõttu ning selle eesmärk on hinnata rikkumise ulatust ja mõju või teha kindlaks, kas rikkumine on kõrvaldatud, ei ole põhjendatud kohaldada tasu nende ettevõtjate suhtes, kelle tegevuses ei ole rikkumist tuvastatud.

**Eelnõu § 1** kohaselt on taimetervise järelevalvetoimingu tegemise eest võetava järelevalvetasu määr 2025. aastal 115,90 eurot.

Järelevalvetasu määr arvutatakse kindla summana, lähtudes:

- 1) järelevalvetoimingu tegeva ametniku keskmisest palgast ning sellelt makstavast sotsiaalmaksust ja töötuskindlustusmaksest;
- 2) PTA ametisõidukite kasutamise keskmisest kulust ühe järelevalvetoimingu tegemise kohta;
- 3) järelevalvetoimingu tegeva ametniku keskmisest ajakulust ühe järelevalvetoimingu tegemise kohta.

Järelevalvetasu määra kehtestamisel tuginetakse määruse vastuvõtmise kvartalile eelnenud nelja kvartali asjakohastele andmetele ehk 2023. aasta IV kvartali ja 2024. aasta I, II ja III kvartali andmetele (ajavahemik 01.10.2023–30.09.2024).

Esimene järelevalvetasu määra komponent on järelevalvetoimingu tegeva ametniku keskmine palk ning sellelt makstav sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks, mille põhjal arvutatakse taimetervise järelevalvetoimingu tegemise eest võetava tunnitasu määr. Töötasu arvutamisel võetakse arvesse igas kuus makstav töötasu. Nende arvutuste järgi oli PTA järelevalvetoimingu tegeva ametniku keskmine tunnitasu nimetatud ajavahemikul 14,05 eurot, millele lisandus sotsiaalmaks 4,63 eurot ja töötuskindlustusmaks 0,11 eurot. Kokku oli seega järelevalvetoimingu tegeva ametniku keskmine palk ning sellelt makstav sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks 18,79 eurot.

Teine komponent on PTA ametisõidukite kasutamise keskmine kulu ühe järelevalvetoimingu tegemise kohta. See tähendab, et kohustatud isik tasub ametniku taimetervise kontrolli tegemise kohta kohalesõidu ja sealt tagasisõidu kulud. Kui ametnik kasutab taimetervise kontrollipaika kohalesõiduks ja sealt tagasisõiduks PTA ametisõidukit, arvutatakse sõidukulu täiskilomeetrites. Sõidukulu arvutamisel lähtutakse PTA ametisõidukite kasutamise keskmisest kulust sõidukilomeetrites, tuginedes määruse vastuvõtmise kvartalile eelnenud nelja kvartali

asjakohastele andmetele. Keskmise kilomeetrikulu arvutamisel liidetakse omavahel ametiautode selle ajavahemiku läbisõit kilomeetrites ja sõidukite ülalpidamiskulud (kütusekulu, korrashoiu- ja remondimaterjalid, remondikulud, kindlustus, rent) sõidupäevikute alusel. Kulude jagamisel kilomeetrite arvuga saadakse kulu ühe kilomeetri kohta. Et arvutada ühe järelevalvetoimingu kulu, tuleb see kulu sõidukilomeetri kohta korrutada ühe järelevalvetoimingu tegemiseks kuluvate sõidukilomeetrite keskmise arvuga. Nimetatud ajavahemikul kulus ühe järelevalvetoimingu tegemiseks keskmiselt 61 kilomeetrit. PTA ametisõidukite kasutamise keskmine kulu oli 21,96 eurot ühe järelevalvetoimingu kohta.

Kolmandaks võetakse järelevalvetasu määra arvutamisel arvesse järelevalvetoimingut tegeva ametniku keskmine ajakulu ühe järelevalvetoimingu tegemiseks. Järelevalvetoimingut tegeva ametniku keskmine ajakulu ühe järelevalvetoimingu tegemise kohta ajavahemikul 01.10.2023–30.09.2024 oli viis tundi.

Nimetatud komponente ning 2023. aasta IV kvartali ja 2024. aasta I, II ja III kvartali andmeid arvesse võttes on taimetervise järelevalve tasu määr 2024. aastal 115,90 eurot. Järelevalvetasu määra arvutamiseks on keskmine ajakulu ühe toimingu tegemiseks korrutatud keskmise tunnitöö tasuga ja sellele on omakorda liidetud ametisõidukite kasutamise keskmine sõidukulu.

2024. aastal oli järelevalvetasu määr 105,35 eurot, mis oli 10,55 euro võrra väiksem 2025. aastaks kehtestatavast määrast. Arvutuste tegemisel võeti arvesse 2022. aasta IV kvartali ja 2023. aasta I, II ja III kvartali andmeid. Järelevalvetoimingut tegeva ametniku keskmine palk ning sellelt makstav sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks oli nimetatud ajavahemikul 17,41 eurot (millest 4,29 eurot moodustas sotsiaalmaks ja 0,10 eurot töötuskindlustusmaks). See on võrreldes 2025. aasta tasu määra arvutamisel aluseks võetud andmetega 1,38 euro võrra väiksem. Ametisõidukite keskmine sõidukilomeetrite arv ühe järelevalvetoimingu tegemise kohta oli nimetatud ajavahemikul 61 kilomeetrit ja sõidukite kasutamise keskmine kulu 18,30 eurot. Võrreldes eelnõuga kehtestatava määra aluseks oleva perioodiga (01.10.2023–30.09.2024) jäi keskmine sõidukilomeetrite arv ühe järelevalvetoimingu tegemise kohta samaks ning PTA ametisõidukite kasutamise keskmine kulu tõusis 3,66 euro võrra. Järelevalvetoimingut tegeva ametniku keskmine ajakulu ühe järelevalvetoimingu tegemiseks oli viis tundi, mis jäi võrreldes 2024. aasta järelevalvetasu määra arvutamisel aluseks võetud andmetega samaks. Võrreldes 2024. aasta määraga suureneb järelevalvetasu määr 10,55 euro ehk 10% võrra ning on eelnõu kohaselt alates 2025. aasta 1. jaanuarist 115,90 eurot.

**Eelnõu § 2** kohaselt jõustub määrus 1. jaanuaril 2025. aastal. TaimKS-i § 44<sup>1</sup> lõike 6 kohaselt kehtestab regionaal- ja põllumajandusminister järelevalvetoimingu tegemise eest võetava järelevalvetasu määra igaks aastaks, mistõttu regionaalministri 13. detsembri 2023. aasta määrus nr 89 „Taimetervise järelevalve tasu määra kehtestamine 2024. aastaks“ muutub kehtetuks 31. detsembril 2024. aastal.

### **3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele**

Eelnõu on kooskõlas ametliku kontrolli määruse artikli 79 lõikes 2 punktis c sätestatud pädevate asutuste poolt kohustuslike lõivude ja tasude kogumise põhimõtetega. Samal õiguslikul alusel koguvad pädevad asutused lõive ja tasusid, millest katta oma kulusid seoses ametliku kontrolliga, mida esialgu ei olnud kavas teha ja mis on vajalik ametliku kontrolli käigus avastatud asjaomase ettevõtja rikkumise tõttu; ning mida tehakse selleks, et hinnata rikkumise ulatust ja mõju, või selleks, et teha kindlaks, kas rikkumine on kõrvaldatud.

Eelnõuga ei kehtestata täiendavaid riigisiseseid nõudeid.

#### **4. Määruse mõjud**

Määrus mõjutab taimetervise registrisse kantud ning järelevalvetasu maksmiseks kohustatud isikuid, kelle suhtes on PTA teinud ametlikku kontrolli ja kelle tegevuses tuvastati rikkumine, mille kõrvaldamise tuvastamiseks tehakse ametlik kontroll, mida esialgu ei olnud kavas teha. Seega mõjutab määrus üksnes neid ettevõtjaid, kelle tegevuses on tuvastatud rikkumine ning kelle suhtes tehakse järelkontroll selleks, et hinnata selle rikkumise ulatust ja mõju. Arvestades keskmist ametlike kontrollide toimingute arvu aastas ja järelevalvetasude määra, ei kaasne määruse rakendamisega olulist mõju majandusele. Määruse rakendamisega ei kaasne ka olulist sotsiaalset mõju ega mõju regionaalarengule, samuti mõju julgeolekule ning riigi ja kohalike omavalitsuse asutuste korraldusele.

Kuna muudatuste mõju ei ole oluline, siis puudub vajadus koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohane mõjude analüüs.

#### **5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud**

Eelnõu määrusena kehtestamine ei too kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest. Riigi kulud on pigem vähenenud, kuna ettevõtjal on kohustus alates 2020. aasta 1. juulist tasuda ise sellise järelkontrolli eest, mida esialgu ei olnud kavas teha ja mida tehti ettevõtja tegevuses tuvastatud rikkumise tõttu. 2023. aastal tehti 100 sellist ametliku kontrolli toimingut. Järelevalvetoimingu tegemise eest võetava järelevalvetasu määr oli 2023. aastal 97,80 eurot. Seega laekus 2024. aastal järelkontrolli eest kokku 9780 eurot. 2024. aastal on 30. septembri seisuga selliseid kontrolle tehtud 46 ja järelevalvetasu on laekunud 4846,10 euro väärtuses. Järelevalvetasu määr 2024. aastal on 105,35 eurot. 2025. aastal on taimetervise järelevalvetoimingu tegemise eest võetava järelevalvetasu määr võrreldes 2024. aastaga 10,55 euro võrra kõrgem.

#### **6. Määruse jõustumine**

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2025. aastal.

#### **7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon**

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Põllumajandus- ja Toidumajanduse, Eesti Aiandusliidule ja Eesti Turbaliidule.